

Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter

Handlingsplan 2007-2010

Vedtatt i Vestlandsrådet mars 2007

Innhold

Innledning	3
Programstruktur	5
Organisering av arbeidet	6
Programområde I: Finansieringsordninger	8
Programområde II: Arealbruk.....	9
Programområde III: Kompetanseheving og rekruttering.....	9
Programområde IV: Nettverk og FoU	10

Innledning

Fylkene på Vestlandet har gjennom flere år deltatt i arbeid med tilrettelegging for utvikling og kommersialisering av nye arter i oppdrett. Erfaring fra dette arbeidet og konkret tilbakemelding fra næringsaktørene var at tilgang til egenkapital så ut til å være en flaskehals på veien mot å utvikle bedriftene og få lønnsomhet i næringa. På dette grunnlag fikk Vestlandsrådet utført en analyse av status innen næringsutvikling av nye arter og offentlige virkemidler (i). Utredningen bekreftet tilbakemeldinga fra næringa om mangel på tilgang til egenkapital og at eksisterende virkemidler ikke var tilpasset behovet. Videre ble det påpekt manglende prioriteringer, koordinering og langsiktighet i innsatsen.

Med bakgrunn i denne rapporten besluttet Vestlandsrådet (januar 2005) å utarbeide et program for en fylkesovergripende satsing på nye marine arter, der en skulle utvikle en handlingsplan hvor en blant annet skulle ha fokus på finansieringsordninger.

Etter et halvt år med forberedende arbeid ble forprosjektet til Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter satt i gang høsten 2005. I forprosjektet ble det levert to grunnlagsdokument (ii, iii) og en strategiplan (iv) som la føringer og rammer for det videre programarbeidet.

Vestlandsrådet gjorde vedtak om oppstart av Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter i desember 2006. Vedtaket omfattet hvordan arbeidet med gjennomføringen av programmet skal organiseres og tiltak knyttet til programområdet Finansieringsordninger. Vestlandsrådet og Vestlandsprogrammet arbeider med flere tiltak for å bedre finansieringsmulighetene for nye marine arter:

- Det arbeides med å få etablert et statlig basert fond for egenkapitalinvestering i marint oppdrett, samt å få etablert en ny og bedre statlig garantiordning for driftskreditt.
- Det vil også jobbes generelt med å øke de øvrige offentlige virkemiddelrammene til marin sektor og nye marine arter.

Tiltak knyttet til de tre andre programområdene (se kapittel Programstruktur) vil bli behandlet av Vestlandsrådet i mars 2007. Organiseringen av arbeidet vil bli løpende evaluert for å sikre en organisering som er tilpasset målsettinger og tilgjengelige ressurser.

Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter tar mål av seg å være målrettet og samtidig ha stor bredde i aktiviteter og tiltak, noe som skiller dette programmet fra mer prosjektrettet arbeid. Under hele arbeidet med gjennomføringen av Vestlandsprogrammet vil det bli lagt vekt på å involvere næringa. En søker også å spesifisere de politiske problemstillingene innen fagfeltet nye marine arter og aktivt innarbeide planer for det politiske arbeidet i handlingsplanen.

Vestlandsprogrammet omfatter artene torsk, kveite, blåskjell, kamskjell, flatøsters og hummer (se begrunnelse i dokument ii).

Vestlandsprogrammet har et langsiktig tidsperspektiv og vil løpe over 10-12 år. Tiltakene i handlingsplanen er omfattende og programgruppen vil prioritere tiltak som bør startes opp i 2007. Rullering av handlingsplanen for Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter vil finne sted hvert år.

Dokumenter som er utarbeidet så langt i forbindelse med Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter:

- i. Vurdering av utvikling av nye arter i oppdrett og bruk av offentlige virkemidler for kommersialisering på Vestlandet (Norconsult, november 2004)
- ii. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter, Bakgrunnsdokument – Nye arter (SINTEF Fiskeri og havbruk, mai 2006)
- iii. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter, Bakgrunnsdokument – Finansieringsordninger (SINTEF Fiskeri og havbruk, mai 2006)
- iv. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter, Strategiplan (Vestlandsrådet, mai 2006)

- v. Finansieringsordninger, Marin sektor. Kommunale, regionale, nasjonale, nordiske og europeiske verkemiddel. (Hordaland fylkeskommune, februar 2006)

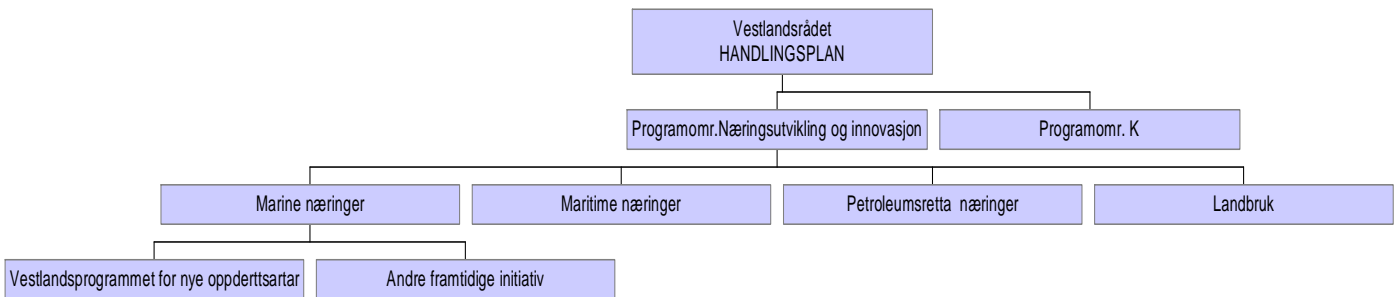
Handlingsplanen er utarbeidet av representanter fra de fire vestlandsfylkene samt en representant fra Innovasjon Norge og en fra MarinVEST:

- Siri Hanson, Hordaland fylkeskommune
- Geir Haugum, Innovasjon Norge, Hordaland
- Johan Livastøl, Rogaland fylkeskommune
- Lena Søderholm, Sogn og Fjordane fylkeskommune
- Eirin Roaldsen, Møre og Romsdal fylke
- Kari Holmefjord Vervik, MarinVEST

Forskningsjef Ulf Winther, SINTEF Fiskeri og havbruk, har vært engasjert som prosjektkoordinator og har ledet utarbeidingen av handlingsplanen.

Overordnet organisering

Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter er et av de første praktisk relaterte samarbeidsprosjektene som er satt i gang under programområde "Næring og innovasjon" i Vestlandsrådets handlingsplan. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter hører hjemme under satsingsområde "Marine næringer" i handlingsplanen og vil være en del av den marine satsinga på Vestlandet.

Figur 1. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter sin plassering i forhold til andre satsingsområde i Vestlandsrådets handlingsprogram.

Programstruktur

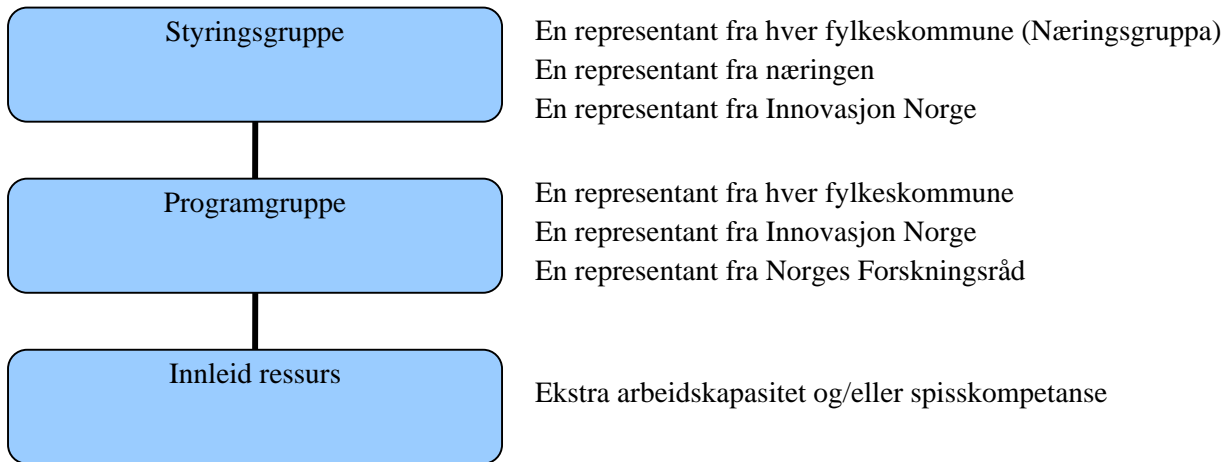
Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter er en felles, fylkesovergripende satsing på programnivå, og handlingsplanen og organiseringa av programmet gjenspeiler dette. I det følgende vises strukturen i oppbyggingen av Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter som kort beskriver de viktige innsatsområdene for handlingsprogrammet.

Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter består av fire programområder:

- I. Programområde Finansieringsordninger
- II. Programområde Arealbruk
- III. Programområde Kompetanseheving og rekruttering
- IV. Programområde Nettverk og FoU

Under hvert av programområdene beskrives delprosjekt og tiltak. For enkelte av tiltakene er også tidspunkt for gjennomføring foreslått. Tiltakene er beskrevet på et overordnet nivå og skal detaljeres før gjennomføring.

Organisering av arbeidet

Figur 2. Organisering av arbeidet med Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsarter.

Styringsgruppe

Styringsgruppa består av næringsgruppa i Vestlandsrådet og en representant for næringsaktørene innen nye arter. Næringsens representant skal i styringsgruppa representere et bredt utvalg interesser. Styringsgruppa ledes av den fylkeskommunale representanten fra det fylket som leder Vestlandsrådet.

Styringsgruppas oppgaver vil være:

- Rapportering til Vestlandsrådet
- Overordnet ansvar for programmet
- Sørge for nødvendige ressurser, både personal og økonomiske
- Gi råd og ta beslutninger i saker som programgruppa legger frem
- Godkjenning av årlig handlingsplan

Programgruppe

Programgruppa består av en fylkekommunal representant fra hvert av fylkene, en representant for Innovasjon Norge på Vestlandet og en representant fra Norges Forskningsråd.

Gruppa ledes av den fylkeskommunale representanten fra det fylket som leder Vestlandsrådet

Opgavene til programgruppa skal blant annet være:

- Operativ ledelse av programmet
- Årlig rullering av handlingsplan
- Koordinere arbeid innen de ulike programområdene
- Definere/iverksette/gjennomføre prosjekter
- Koordinere satsinger med andre lokale, regionale og nasjonale initiativ
- Løpende informasjon om aktivitet/resultat i programmet, herunder web-basert løsning, nyhetsbrev og foredrag/presentasjoner
- Delta i regionale/nasjonale fora/nettverk

Innleid ressurs

Innleie ekstra arbeidskapasitet og/eller spisskompetanse for gjennomføring og koordinering av programmet, gjennomføring av enkelte mindre prosjekter og informasjons- og påvirkningsarbeid for programmet.

Gjennomføring av det praktiske arbeidet

Den etablerte arbeidsfordelingen mellom Innovasjon Norge som administrerer bedriftsrettede tiltak og fylkeskommunene som administrerer tilretteleggende tiltak, legges til grunn for arbeidet med Vestlandsprogrammet.

Søknader/prosjekter/initiativ kan spilles inn til alle medlemmene i programgruppa.

Alle prosjekter som vurderes samles i en database slik at en til enhver tid har oversikt over hvilke prosjekter som løper, hvilke prosjekter som er gjennomført og hvilke som skal igangsettes.

Finansiering

Vestlandsrådet vil gjennom årlig budsjettsak avsette midler til programmet. Det blir videre lagt til grunn at prosjekter og tiltak som er forankret i Vestlandsprogrammet kan finansieres over etablerte finansieringsordninger eller ved bevilgning gjennom Vestlandsrådet.

Programgruppen foreslår konkrete prosjekter og tiltak i forbindelse med den årlige rulleringen av handlingsprogrammet, med basis i delprosjektene og tiltakene innen de fire programområdene.

Gjennom vedtak i Vestlandsrådet i desember 2006 er kr 675 000,- satt av til arbeid i 2007. Midlene er satt av til arbeid med programmet slik det kommer fram av følgende oppsett:

- Arbeid med finansieringsordninger	200 000 kr
- Informasjons- og påvirkningsarbeid	75 000 kr
- Innleid ressurs	300 000 kr
- Diverse (utredninger f.eks)	<u>100 000 kr</u>
- Samlet	<u>675 000 kr</u>

Programområde I: Finansieringsordninger

Delprosjekt 1 - Tilrettelegging for nye finansieringsordninger

Tiltak 1.1: Engasjere en person med kompetanse innen finansiering til å: 1) undersøke mulighetene for og 2) utarbeide detaljene i

- å få etablert en ny statlig garantiordning for driftskreditt, som kan administreres gjennom Innovasjon Norge
- avklare mulighetene for å etablere et statlig basert fond for egenkapitalinvestering i marint oppdrett

Omfanget av arbeidet anslås til to månedersverk, oppstart ca 1. januar 2007. Arbeidet rapporteres til andre møte i Vestlandsrådet i 2007. Beløp: 200 000 kr inkl reiser.

Tiltak 1.2: Følge opp vedtak Vestlandsrådet gjør på grunnlag av rapportering av arbeidet som er satt i gang ut fra tiltak 1.1.

Delprosjekt 2 - Utnytte eksisterende finansieringsordninger

Tiltak 2.1: Utarbeide harmoniserte avsnitt som omhandler satsing på nye marine arter i tilsagnsbrev til Innovasjon Norge-kontorene i de fire fylkene. Fylkene bør innarbeide dette i tilsagnsbrevet for 2007.

Tiltak 2.2: Hjelp bedrifter til å bedre utnytte ordninger som Skattefunn og Regionale utviklingsmidler til FoU- og utviklingsprosjekter på nye arter. Herunder formidle oversikt over lokale, regionale, nasjonale og internasjonale finansieringsordninger.

Tiltak 2.3: Legge til rette for at flere bedriftsretta tiltak innen nye arter blir finansiert gjennom Innovasjon Norge.

Delprosjekt 3 - Påvirkningsarbeidet

Tiltak 3.1: Utarbeide et "årshjul" (plan) med tidspunkt, metode og ansvar for å gjennomføre påvirkningsarbeide mot statlige (og regional?) forvaltningsnivå med hensikt å få økte statlige rammer til satsing på nye marine arter. Arbeidet mot statsbudsjettet blir viktig her. Dette bør gjøres innen sommeren 2007.

Tiltak 3.2: Arbeide for økte rammer til ordninger som nye marine arter kan dra nytte av, for eksempel Marint Verdiskapingsprogram.

Tiltak 3.3: Sørg for at nye marine arter blir mer synlig i Marint Verdiskapingsprogram

Tiltak 3.4: Arbeide for økte rammer til Norges Forskningsråd øremerket nye marine arter

Delprosjekt 4 - Arbeide for at fylkene prioriterer arbeidet med nye marine arter:

- Tiltak 4.1:** Oppfordre fylkene til å avsette egne midler til oppfølging av arbeidet med nye marine arter gjennom Vestlandsprogrammet. Arbeidet bør senest gjennomføres for utformingen av de Regionale Utviklingsplanene for 2008.
- Tiltak 4.2:** Synliggjøre satsingen på nye marine arter i fylkenes Regionale utviklingsprogram gjennom harmonisering og samarbeid i fylkesvise prosesser. Arbeidet bør senest gjennomføres for utformingen av de Regionale Utviklingsplanene for 2008.

Programområde II: Arealbruk

Delprosjekt 5 - Optimal lokalisering av nye arter

- Tiltak 5.1:** Det skal arbeides aktivt i samarbeid med ledende kunnskapsmiljøer og utvikle verktøy som skal kunne nyttes i arealplanlegging og lokaliseringa av prioriterte nye oppdrettsarter.
- Tiltak 5.2:** Fremskaffe informasjon om areal og kriterier for egnethet for de enkelte artene, og tilrettelegge og formidle dette til næring og forvaltning.

Delprosjekt 6 - Internasjonalt samarbeid

- Tiltak 6.1:** Utvikle internasjonale prosjekt innen arealforvaltning og nye arter i oppdrett for å øke kompetanse og utvikle internasjonalt nettverk.

Programområde III: Kompetanseheving og rekruttering

Delprosjekt 7 – Rekruttering til akvakultursektoren

- Tiltak 7.1:** Initiere prosjekt for å øke rekruttering til videregående skoler som har havbruk og mat som fokus, blant annet vurdere å utvikle/utvide TAF-ordning.
- Tiltak 7.2:** Initiere prosjekt knyttet til videregående skoler i samarbeid med næring og forsknings- og utdanningsinstitusjoner for å sikre helhetlig utdanningstilbud og bedre rekrutteringen til høyere utdanning i marine fag.
- Tiltak 7.3:** Stimulere til å bruke oppgaveskriving, praksisplasser og traineeordninger som hjelpemiddel til rekruttering fra høyskole og universitet til næringen.

Delprosjekt 8 - Styrke markedskompetanse og markedsorientering innen nye marine arter

- Tiltak 8.1:** Rekruttere bedrifter innenfor nye marine arter til kompetanseprogrammet i Marint Verdiskapingsprogram
- Tiltak 8.2:** Initiere og/eller støtte målrettede, felles kompetansehevingstiltak og kontakter mot markedet nasjonalt og internasjonalt for de som ikke er kommet så langt i kommersialiseringen at de kvalifiserer for Innovasjon Norge sine ulike program og satsinger. For eksempel støtte deltakelse på messer, og bruke EFF og Innovasjon Norge sine utekontor der de har aktivitet/kompetanse.

Delprosjekt 9 - Styrke kompetanse innen produksjon av nye marine arter

- Tiltak 9.1:** Støtte felles kompetanseutvikling innen hele verdikjeden.

Delprosjekt 10 – Øke kompetansen om nye arter i virkemiddelapparat og forvaltning

- Tiltak 10.1:** Bidra til økt kunnskapsutveksling mellom kompetansemiljøer, bedrifter, virkemiddelapparat og forvaltning om oppdrett av nye marine arter.
- Tiltak 10.2:** Gjøre tilgjengelig et opplæringstilbud innen kystsoneforvaltning med tema integrert og bærekraftig kystsonoplanlegging, inkludert akvakultur og nye arter.

Programområde IV: Nettverk og FoU

Delprosjekt 11. Nettverk- og prosjektutvikling

- Tiltak 11.1:** Arbeide for å gjøre tilgjengelig veiledningskapasitet for etablering og utvikling av kommersielt samarbeid mellom bedrifter. Eksempel kan være element fra los-ordninga i MarinVEST, forretningsmessig/juridisk kompetanse m.m.
- Tiltak 11.2:** Initiere og bidra til utvikling av større kommersielle utviklingsprosjekt innen nye oppdrettsarter med tyngde på Vestlandet. Eksempel kan være Norwegian Centres of Expertice (NCE), prosjekt i Marin Verdiskapingsprogram, Industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU)
- Tiltak 11.3:** Styrke bransje og artsnettverk og sikre kontakt/felles utviklingsarbeid mellom disse samt internasjonalt samarbeid.

Delprosjekt 12. Bidra til å målrette forskningsinnsats mot viktige utfordringer innen nye arter.

- Tiltak 12.1:** Bidra til forskning for å løse viktige flaskehalsen innen produksjon av nye oppdrettsarter.

Tiltak 12.2: Arbeide for videreutvikling av forskning på nye marine arter i det sterke næringsrettede forskningsmiljøet innen akvakultur på Vestlandet.

Tiltak 12.3: Arbeide for at marin sektor og nye marine arter blir en viktig del av regionale VRI-program i 2007, og for en fylkesovergripende marin satsing knyttet til VRI-programmet på sikt.

Delprosjekt 13. Etablere utviklingsprosjekt for prioriterte oppdrettsarter.

Tiltak 13.1: Etablere strategiske utviklingsprosjekt for prioriterte arter.

vestlandsrådet

www.vestlandsraadet.no/nyearter